

Lika behov – olika vård

22 oktober 2010

*Marianne Granath
Sektionschef
Sveriges kommuner och landsting*

marianne.granath@skl.se

Varför satsning på jämlik hälso- och sjukvård?

- Hälso- och sjukvårdslagen
- Vård på (o)lika villkor – kunskapsöversikt
- Jämställdhetsatsning banar väg
- Jämlik hälsa – jämlik hälso- och sjukvård

Vård på (o)lika villkor

– en kunskapsöversikt om sociala skillnader i svensk hälso- och sjukvård

Utgångspunkt HSL 1982

”En god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen”

Fokus

Sociala skillnader, personer med invandrarbakgrund, geografiska skillnader, barn

Inspiration

2007 års kunskapsöversikt ”(O)jämslälldhet i hälsa och vård”, genusperspektiv

Utnyttjande av öppenvård

...1970-talet skillnader minskar

...1980-talet i stort jämlikt

...1990-talet olika tendenser

arbetare och glesbygdsbor missgynnade

Ekonomisk kris, företagshälsovårdens neddragning?

Utnyttjande av öppenvård, forts.

... 2000-talet tecken på att
ojämlikhet i utnyttjande av vårde
ökar.

SoS 2006: Högre utbildade gör
fler läkarbesök, trots större
sjuklighet bland lägre utbildade
Boende i glesbygd gör färre
läkarbesök än de i
storstadsregioner.

Vårdbehov

Avstått någon gång från läkarvård trots behov

	1988-89 (%)	1996-97 (%)
Svenskfödda	10	9,9
Utrikes födda	19,6	17,7
Högre tjänstemän	8,7	7
Lägre tjänstemän	10,7	9,4
Arbetare, okval.	12,7	13,6
Alla	10,8	10,8

Överlevnad i bröstcancer

Andel kvinnor som fortfarande levde tio år efter diagnos

<i>Social status</i>	<i>Överlevnad (%)</i>
Hushållsinkomst, grupp 1 (lägst)	34,9
Hushållsinkomst, grupp 2	55,5
Hushållsinkomst, grupp 3	68,6
Hushållsinkomst, grupp 4 (högst)	76,3

Jämlik hälso- och sjukvård prioriterad fråga 2010 och 2011(?)

- Målsättning: En landsomfattande satsning för mer jämlik hälso- och sjukvård.
- Avgränsningar: socioekonomi och etnicitet

Upptaktsår 2010

- Kunskapsöversikt
- Kartläggning av insatser som genomförs i landsting, regioner.
- Expert- och referensgrupp
- Förankring med lanstingledningar
- Nationell konferens 19 nov i Stockholm
- Symposium på Riksstämman

Forts.

- **Projekt inom cancerstrategin knyter an:**
- Tidig upptäckt av cancer genom screening
- Insatser för att minska tobaksrökningen

Inför 2011

- Mer fokus på hälsofrämjande, förebyggande
- Integrering av hälsofrämjande och förebyggande i landstingens lednings- och styrsystem
- Öka följsamhet till nationella riktlinjer
- Intervention för att utveckla modeller, arbetsmetoder

Kartläggning Jämlik hälso- och sjukvård

Syfte

- Att inventera analyser och åtgärder i landsting/regioner för att främja en jämlik hälso- och sjukvård.
- Frågor även om:
  - Tankar om den prioriterade frågan
  - Hinder och möjligheter att nå en jämlik hälso- och sjukvård
  - Behoven av stöd för att arbeta med frågan.

Hur ser man på SKL:s avgränsning av frågan?

Jämlik ur ett socioekonomiskt och etniskt perspektiv

- Några intervjupersoner saknar andra diskrimineringsgrunder (personer med funktionsnedsättning och hbt-personer är mycket viktiga)
- Hittills fokus på jämställd hälso- och sjukvård snarare än jämlik hälso- och sjukvård.
- En bidragande orsak: kön och ålder är två bakgrundsfaktorer som finns med i majoriteten av all statistik.
- Jämlikhet i vården utifrån ett socioekonomiskt och etniskt perspektiv är ett mycket viktigt område.

Insikter

- ❑ Många landsting gör analyser av hälsa, tillgänglighet och vårdutnyttjande. Man vet mindre om jämlik vård när det gäller tillgång till olika behandlingar.
- ❑ En rad intressanta analyser och insatser har genomförts och pågår ute i landsting/regioner. Ofta lyser dock uppföljningen av insatserna med sin frånvaro.
- ❑ Viktigt i det framtida arbetet för att nå jämlik hälso- och sjukvård:
  - Att utveckla vetenskapligt baserad uppföljning
  - Att inte fastna i bara mätande
  - Att hälso- och sjukvård, myndigheter och forskning samarbetar i utvecklingen av framgångsrika metoder
  - Att goda exempel på insatser förmedlas

Utmaningar för SKL!

- Avgränsa utan att tappa helheten
- Landstingens engagemang
- Visa resultat